Valiokunnan lausunto LiVL 1/2016 vp– U 6/2016 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EASA-asetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EASA-asetus) (U 6/2016 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Teija Pellikainen, puolustusministeriö
- neuvotteleva virkamies Jenni Rantio, liikenne- ja viestintäministeriö
- ilmailujohtaja Pekka Henttu, Liikenteen turvallisuusvirasto
- lennonvarmistuksen johtaja Raine Luojus, Finavia Oyj
- hallituksen jäsen Taro Kuusiholma, RPAS Finland ry
- hallituksen jäsen Markku Roschier, RPAS Finland ry
- hallituksen puheenjohtaja Erkki Pulkkinen, Suomen Moottorilentäjien Liitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Finanssialan Keskusliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Rajavartiolaitos

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotuksella kumottaisiin voimassa oleva EASA-asetus (EY) N:o 216/2008 antamalla uusi asetus. Ehdotus pohjautuu voimassa olevan asetuksen säännöksille, joten tässä luvussa esitellään pääasiallinen sisältö lähinnä niiltä osin, kuin asetukseen ehdotetaan aineellisia muutoksia. Koko asetuksen uudistaminen on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi paitsi ehdotettujen muutosten teke-

miseksi myös sääntelyn selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Useisiin säännöksiin ehdotetaan myös tehtäväksi teknisiä muutoksia ja toimituksellisia tarkistuksia. Lisäksi asetukseen esitetään lisättäväksi Lissabonin sopimuksen mukaiset säännökset komission oikeudesta säätää tietyistä asioista delegoiduilla säädöksillä tai täytäntöönpanosäädöksillä.

Asetuksen rakenne olisi kolmitasoinen kuten voimassa olevassa asetuksessa. Asetuksella annettaisiin yleinen lainsäädäntökehys siviili-ilmailun turvallisuutta koskevalle sääntelylle, ja sen liitteissä määriteltäisiin ilmailun eri osa-alueiden keskeiset turvallisuus- ja muut vaatimukset. Yksityiskohtaiset sitovat säännökset annettaisiin alemmanasteisilla säädöksillä, minkä johdosta asetukseen ehdotetaan useita valtuutussäännöksiä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotuksen tavoitteita ilmailun korkean turvallisuustason ylläpitämisestä sekä ilmailutoimialan kilpailukyvyn, Euroopan unionin talouskasvun ja sisämarkkinoiden edistämisestä. Turvallisuus on siviili-ilmailun lähtökohta ja keskeinen arvo myös tulevaisuudessa, mutta turvallisuuteen liittyvät ja taloudelliset näkökohdat on punnittava huolellisesti valmistelussa. Näin ollen valtioneuvosto pitää siirtymistä kohti riski- ja suorituskykyperusteista turvallisuussääntelyä ja valvontaa yleisesti kannatettavana kehityksenä.

Valtioneuvosto pitää myönteisenä komission tavoitetta sääntelyn sopeuttamisesta ilmailumarkkinoiden ja -teknologian kehitykseen. Valtioneuvosto yhtyy komission näkemykseen etenkin miehittämättömien ilma-alusten tarjoamista kasvumahdollisuuksista ja työllisyysvaikutuksista. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi valtioneuvosto pitää tärkeänä, että miehittämättömiä ilma-aluksia koskeva sääntely olisi riski- ja suorituskykyperusteista. Valtioneuvosto on huolestunut siitä, että liian yksityiskohtainen sääntely voisi hidastaa Suomen ja Euroopan unionin kilpailukykyä miehittämättömän ilmailun kasvavilla markkinoilla. Tätä kehitystä ei tule estää antamalla asetuksen nojalla liian yksityiskohtaista lainsäädäntövaltaa komissiolle.

Valtioneuvosto pitää ilmailun turvallisuutta koskevan sääntelyn johdonmukaisuuden varmistamista yleisesti kannatettavana tavoitteena. Valtioneuvosto pitää maahuolintapalvelujen sisällyttämistä asetuksen soveltamisalaan johdonmukaisena kehityksenä, kun sillä voidaan edistää turvallisuutta ja toimialan kilpailukykyä, mutta pitää kuitenkin tärkeänä, että sääntely olisi suhteellista. Valtioneuvosto pitää tärkeänä etenkin sitä, että maahuolintapalveluiden vaatimuksissa hyödynnettäisiin mahdollisimman laajasti alan teollisuusstandardeja.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti EASAn toimivallan laajentamiseen myös ympäristönäkökohtiin ja rajoitetusti turvaamiseen liittyviin näkökohtiin, tietoturvallisuus mukaan lukien. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tietoturvallisuuteen liittyviä ehdotuksia arvioidaan kansallisen tietoturvastrategian mukaisesti siten, että otetaan huomioon toimijoiden mahdollisuus arvioida toimintaansa liittyviä tietoturvariskejä ja suhteuttaa ne osaksi muuta riskienhallintaa.

Valtioneuvosto katsoo, että uusien tehtävien osoittaminen EASAlle tulee lähtökohtaisesti järjestää olemassa olevilla resursseilla ja maksuilla. Asetuksella on myös hyvä luoda edellytykset muiden rahoituskanavien mahdollistamiseksi sen mukaisesti kuin niistä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolella päätetään.

Ilmailuun liittyvien riskien tehokkaammaksi tunnistamiseksi ja lieventämiseksi valtioneuvosto pitää myönteisenä, että EU:n ja jäsenvaltioiden välillä edistetään yhteistoiminnallista turvallisuuden hallintaprosessia. Valtioneuvosto kannattaa myös vapaaehtoisuuteen perustuvan resurssien kokoamiseen ja jakamiseen tarkoitetun järjestelmän luomista jäsenvaltioiden ja EASAn välille. Ehdotetun hätävalvontamekanismin osalta valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että kriteerit mekanismin käyttöön ottamiselle ovat riittävän selkeät ja asianmukaisesti rajatut.

Valtioneuvosto pitää yleisesti kannatettavana, että asetukseen lisätään Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission heinäkuussa 2012 EU:n erillisvirastoista antamaan yhteiseen julkilausumaan ja komission julkilausuman täytäntöönpanoa koskevaan etenemissuunnitelmaan perustuvat vakiosäännökset. Säännökset on kuitenkin pyrittävä muotoilemaan viraston ja ilmailualan erityispiirteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla, ja säännösten tulisi lisätä tehokkuutta eikä johtaa hallinnon monimutkaistumiseen. Valtioneuvosto katsoo, että EASAn hallintoa koskevissa säännöksissä tulisi huomioida erityisesti ilmailuteollisuuden rooli.

Ehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, joissa esitetään, että komissiolle annettaisiin toimivalta antaa delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä. Valtioneuvosto katsoo, että asetuksen tarkemmassa muotoilussa tulee varmistaa, että toimivallan siirtoa koskevat säännökset ovat selkeitä ja komissiolle siirrettävä toimivalta on asianmukaisesti rajattu, jotta jäsenvaltioille ja Euroopan parlamentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa ei tosiasiallisesti siirry komissiolle. Komissiolle siirrettävän toimivallan on oltava myös siten asianmukaisesti rajattu, ettei se estä uusien innovaatioiden käyttöön ottamista.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa perusteltuna ja hyvänä.

On hyvin myönteistä, että sääntelyä sopeutetaan ilmailumarkkinoiden ja -teknologian kehitykseen. Valiokunta korostaa komission ja valtioneuvoston tavoin miehittämättömien ilma-alusten tarjoamia kasvumahdollisuuksia ja työllisyysvaikutuksia. Tässä suhteessa tulee erityisesti seurata, että sääntely on mahdollistavaa ja sallivaa, jotta eurooppalaiselle liiketoiminnalle ja tuotekehitykselle ei aseteta turhia rajoitteita ja rasitteita. Sääntelyn tulee mahdollistaa uusien tuotteiden kehittäminen ja niiden sovellusten käyttöönotto. Valtioneuvoston tavoin valiokunta katsoo, että liian yksityiskohtaista sääntelyä, joka jo nyt on osittain toiminnan esteenä alalla, tulee välttää, jottei kehitystä hidasteta ja Suomen ja Euroopan toimintaa globaaleilla kilpailluilla markkinoilla haitata.

Valiokunta pitää turvallisuuden korostamista yleisesti kannatettavana, mutta korostaa, että eurooppalaisen ilmailupolitiikan ja sääntelyn tulee olla mahdollistavaa ja sen tulee tukea ilmailualan kehitystä ja toimintaa eikä olla sille esteenä.

Valiokunnan lausunto LiVL 1/2016 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 10.3.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mikko Alatalo kesk
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Pentti Oinonen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker